

1

Su ve pH pH kavramı

Prof. Dr. Yasemin G. İşgör

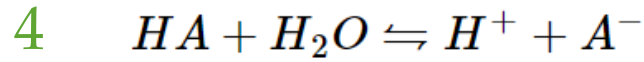
- Sulu çözeltilerde $[H^+]$ ve $[OH^-]$ konsantrasyonlarının çok küçük sayılarla ifade edildiği için hesaplamalarda kolaylık olması amacıyla bu sayıların negatif logaritması kullanılarak bir cetvel oluşturulmuştur

pH		H^+	OH^-	
0	10^0	1	0.000000000000001	10^{-14}
1	10^{-1}	0.1	0.00000000000001	10^{-13}
2	10^{-2}	0.01	0.0000000000001	10^{-12}
3	10^{-3}	0.001	0.000000000001	10^{-11}
4	10^{-4}	0.0001	0.0000000001	10^{-10}
5	10^{-5}	0.00001	0.000000001	10^{-9}
6	10^{-6}	0.000001	0.00000001	10^{-8}
7	10^{-7}	0.0000001	0.0000001	10^{-7}
8	10^{-8}	0.00000001	0.000001	10^{-6}
9	10^{-9}	0.000000001	0.00001	10^{-5}
10	10^{-10}	0.0000000001	0.0001	10^{-4}
11	10^{-11}	0.00000000001	0.001	10^{-3}
12	10^{-12}	0.000000000001	0.01	10^{-2}
13	10^{-13}	0.0000000000001	0.1	10^{-1}
14	10^{-14}	0.00000000000001	1	10^0

3

- Laboratuvarlarda pH ölçümü pH metre aracılığıyla yapılır.
- pH metre, kullanılan pH elektrotunun voltajını ölçerek bunu mV veya pH değeri olarak gösteren özel bir voltmetredir
- pH ölçeği, Danimarkalı fizikçi Sörensøn tarafından 1909 da bir çözeltinin hidrojen iyonu konsantrasyonunun belirlenmesine amacıyla geliştirilmiş yöntemdir.
- pH'taki "p" harfi, Almanca'da Potenz (kuvvet) H harfiyse hidrojen'i işaret eder.
-

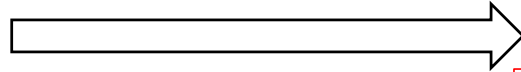

- HA zayıf asittir, "i" iyonize olmuş miktarı gösterir.
- HA zayıf asit olduğu için iyonlaşan miktar çok düşüktür ve HA için ihmal edilebilir bir konsantrasyon kaybı olur. Aynı şey iyonlaşmış olan $[A^-]$ için de geçerlidir.

$$[HA] \approx [HA]_i$$

$$[A^-] \approx [A^-]_i$$

Eşitlikte bu bilgileri yerine yazarsak:

$$pK_a + \log_{10} \frac{[A^-]_i}{[HA]_i} \approx pK_a + \log_{10} \frac{[A^-]}{[HA]} = pH$$

Henderson-Hasselbalch Eşitliği

$$K_a = \frac{[H^+][A^-]}{[HA]}$$

$$-\log_{10} K_a = -\log_{10} \frac{[H^+][A^-]}{[HA]}$$

$$-\log_{10} K_a = -\log_{10}[H^+] - \log_{10} \frac{[A^-]}{[HA]}$$

$$pK_a = pH - \log_{10} \frac{[A^-]}{[HA]}$$

$$pH = pK_a + \log_{10} \frac{[A^-]}{[HA]}$$

5

